

Utdrag ur rapporten som endast omfattar förslag till reviderade preciseringar av miljökvalitetsmålen samt nuvarande preciseringar.

Hela rapporten kan hämtas från:

www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6433-4.pdf

Miljömålen på ny grund

Naturvårdsverkets utökade årliga
redovisning av miljökvalitetsmålen 2011

Reviderad version av rapport 6420

RAPPORT 6433 • MAJ 2011

Förslag på preciseringar av miljökvalitetsmål

Denna tabell bygger på de texter som lämnats av respektive myndighet som tagit fram förslag till reviderade preciseringar. Dessa texter finns i bilaga 6 i denna rapport. Dessa inkluderar även förtydliganden, motiveringar, hur uppföljning ska ske, hur preciseringarna kopplar till generationsmålet och kommentarer för respektive förslag.

För flera av miljökvalitetsmålen finns under själva förslaget till precisering en underrubrik ”Innebörd/förtydligande”. De strecksatser som står under denna rubrik ingår inte i preciseringen men är till för att förtydliga. I andra fall ingår sådana strecksatser i själva preciseringen.

I de få fall som förslagen inte innebär någon ändring jämfört med nuvarande preciseringar (enligt proposition 2009/10:155) står (Ingen ändring) i tabellen. Detta gäller för miljökvalitetsmålen *Frisk luft*, *Storslagen fjällmiljö* och *God bebyggd miljö*. Men även för dessa preciseringar föreslås rubriker.

Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Förslag till reviderade preciseringar
1. Temperaturmål Miljökvalitetsmålet innebär att den globala ökningen av medeltemperaturen begränsas till högst 2 grader Celsius jämfört med den förindustriella nivån.
2. Koncentrationsmål Temperaturmålet innebär att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på lång sikt stabiliseras på högst 400 ppm koldioxidekvivalenter.
Nationell rådighet Möjligheten att uppnå miljökvalitetsmålet är till avgörande del beroende av internationellt samarbete och insatser i alla länder. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas för att klara temperaturmålet och Sverige ska bidra till att koncentrationsmålet uppfylls.

Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Förslag till reviderade preciseringar
Miljökvalitetsmålet Frisk luft innebär att halterna av luftföroreningar inte överskrider lågrisknivåer för cancer eller riktvärden för skydd mot sjukdomar eller påverkan på växter, djur, material och kulturföremål. Riktvärdena sätts med hänsyn till känsliga grupper.
1. Bensen (Ingen ändring) Halten av bensen överstiger inte 1 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde, 2. Bens(a)pyren (Ingen ändring) Halten av bens(a)pyren överstiger inte 0,0001 mikrogram per kubikmeter luft (0,1 nanogram per kubikmeter luft) beräknat som ett årsmedelvärde. 3. Butadien (Ingen ändring) Halten av butadien överstiger inte 0,2 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde. 4. Formaldehyd (Ingen ändring) Halten av formaldehyd överstiger inte 10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde.
5. Partiklar Halten av: <ul style="list-style-type: none">– partiklar (PM_{2,5}) överstiger inte 10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 25 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde.– partiklar (PM₁₀) överstiger inte 15 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 30 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde.
6. Marknära ozon Halten av marknära ozon överstiger varken 70 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett åttatimmars-medelvärde eller 80 mikrogram per kubikmeter luft räknat som ett timmedelvärde. Ozonindex överstiger inte 10 000 mikrogram per kubikmeter luft under en timme beräknat som ett AOT40-värde under perioden april–september.
7. Kvävedioxid Halten av kvävedioxid överstiger varken 20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde eller 60 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde (98-percentil).
8. Korrosion Korrosion på kalksten understiger 6,5 mikrometer per år.

Bara naturlig försurning

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.

Förslag till reviderade preciseringar
1. Påverkan genom atmosfäriskt nedfall Nedfallet av luftburna svavel- och kväveföreningar från svenska och internationella källor överskrider inte den kritiska belastningen för försurning av mark och vatten i någon del av Sverige.
2. Påverkan genom skogsbruk Skogsbrukets försurningspåverkan understiger den nivå som rådde under perioden 2000–2005 och i känsliga områden motverkas den försurning som orsakas genom uttag av biomassa utöver stamved.
3. Tillstånd i sjöar och vattendrag Sjöar och vattendrag uppnår oberoende av kalkning minst god status med avseende på försurning enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660).
4. Tillstånd i mark Försurningen av marken påskyndar inte korrosion av tekniska material och arkeologiska föremål i mark och skadar inte den biologiska mångfalden i land- och vattensystem.

Gifrfri miljö

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystem är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.

Förslag till reviderade preciseringar
1. Kunskap om kemiska ämnens miljö- och hälsoegenskaper är tillgänglig Uppgifter om hälso- och miljöfarliga egenskaper hos kemiska ämnen är tillgängliga och uppgifterna tillräckliga för att möjliggöra riskbedömning och säker hantering för alla användningsområden.
2. Information om miljö- och hälsofarliga ämnen i material, kemiska produkter och varor är tillgänglig Information om de hälso- och miljöfarliga ämnen som ingår i material, kemiska produkter och varor är tillgänglig för alla berörda under varans hela livscykel, inklusive avfallsledet.

3. Användningen av särskilt farliga ämnen har upphört

Användningen av särskilt farliga ämnen har så långt som möjligt upphört. Med särskilt farliga ämnen avses ämnen som är långlivade (persistenta) och bioackumulerande, ämnen som är cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska, ämnen som är hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande samt ämnen med andra allvarliga egenskaper som inger motsvarande grad av betänklighet. Till särskilt farliga ämnen räknas kvicksilver, kadmium och bly.

- När nya ämnen utvecklas sker det utifrån principer som syftar till att särskilt farliga egenskaper inte ska förekomma och att så långt som möjligt undvika farliga egenskaper.
- Nyproducerade material och varor är så långt som möjligt fria från särskilt farliga ämnen om varorna är avsedda att användas på ett sätt som kan innebära att människor och miljö exponeras.
- Redan befintliga material och varor som innehåller särskilt farliga ämnen hanteras under varornas hela livscykel inklusive avfalls- och återvinningsledet på ett sätt som innebär att människor och miljö inte exponeras.
- Återvunnet material är så långt som möjligt fritt från särskilt farliga ämnen och håller därmed likvärdig kvalitet med nyproducerat material med avseende på sådana.
- Utsläpp av särskilt farliga ämnen från produktionsprocesser har upphört och sådana ämnen används bara i produktionsprocesser om verksamhetsutövaren kan visa att människor och miljö inte kan exponeras.
- Den långväga spridningen av särskilt farliga ämnen till och från Sverige via luft och vatten är mycket liten.

4. Oavsiktligt bildade ämnen med farliga egenskaper är kartlagda och spridningen är mycket liten

Uppgifter om bildning, källor, utsläpp samt spridning av de utifrån miljö- och hälsosynpunkt mest betydande oavsiktligt bildade ämnena inklusive nedbrytningsprodukter av dessa finns tillgängliga.

- Ämnenas miljö- och hälsoegenskaper är tillräckligt kartlagda.
- Spridning till miljö av dessa ämnen är mycket liten.

5. Den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringskällor är inte skadlig för människor eller den biologiska mångfalden

Den sammanlagda exponeringen för särskilt farliga ämnen i den yttre miljön samt i arbetsmiljö, inomhusmiljö och genom föda är nära noll eller nära bakgrundsnivåerna. För övriga ämnen är den sammanlagda exponeringen inte skadlig för människor eller den biologiska mångfalden.

- Exponeringen för kemiska ämnen utgör inget hot mot ekosystemens förmåga att tillhandahålla ekosystemtjänster.
- Exponeringen för farliga ämnen från avfallshantering, återvinning och användning av återvunnet material är tillsammans med övrig exponering så låg att den inte utgör en hälso- eller miljörisk. Återvunnet material håller likvärdig kvalitet med nyproducerat med avseende på dessa ämnen.

- Halterna i livsmedel av farliga ämnen som har spridits eller ökat genom mänsklig verksamhet är så låga att heja befolkningen inklusive känsliga grupper skyddas från exponeringsnivåer där skadliga effekter kan uppstå. Detta innebär bland annat att all fisk i Sveriges hav, sjöar och vattendrag är tjänlig som människoföda med avseende på dessa ämnen och att exponeringen för kadmium är på en säker nivå.

6. Förorenade områden är åtgärdade

Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön.

- Samlad och kvalitetssäkrad information om förorenade områden finns allmänt tillgänglig.

Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Påverkansmål

Minskad påverkan från ozonnedbrytande ämnen medför att vändpunkten för uttunnningen av ozonskiktet har nåtts och början på återväxten observeras.

2. Tillståndsmål

Halterna av klor, brom och andra ozonnedbrytande ämnen i de övre luftlagren understiger den nivå där ozonskiktet påverkas negativt.

Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Strålskyddsprinciper

Exponering för strålning i arbetslivet och i övriga miljön begränsas.

- All verksamhet med strålning ska vara berättigad.
- Vid all verksamhet med strålning ska strålskyddet optimeras så att stråldosen hålls så låg som rimligt möjligt.
- Inga dosgränser ska överskridas.
- Bästa tillgängliga teknik (BAT) ska användas.
- Försiktighetsprincipen ska tillämpas.

2. Radioaktiva ämnen

Utsläppen av radioaktiva ämnen begränsas så att människors hälsa och den biologiska mångfalden skyddas.

- Den högsta sammanlagda effektiva stråldos som individer ur allmänheten utsätts för från verksamheter med strålning överstiger inte 1 millisievert per person och år.
- Exponeringen av växter och djur orsakad av verksamhet med strålning

<p>är så låg att den biologiska mångfalden värnas enligt bedömningar gjorda i överensstämmelse med internationellt vedertagna metoder och bedömningsgrunder.</p> <ul style="list-style-type: none">– Det finns lösningar för säkert omhändertagande av allt radioaktivt avfall.– Allvarliga tillbud och haverier i kärntekniska anläggningar eller i andra verksamheter med joniserande strålning förebyggs, och om tillbud eller haveri ändå inträffar begränsas konsekvenserna.
<p>3. UV-strålning</p> <p>Antalet årliga fall av hudcancer orsakade av ultraviolett strålning är lägre än år 2000.</p>
<p>4. Elektromagnetiska fält</p> <p>Exponeringen för elektromagnetiska fält i arbetslivet och i övriga miljön är så låg att människors hälsa och den biologiska mångfalden inte påverkas negativt.</p> <ul style="list-style-type: none">– Styrkan av elektromagnetiska fält där människor vistas överstiger inte den nivå som motsvarar de referens- eller gränsvärden som fastställts av behöriga myndigheter.

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

<p>Förslag till reviderade preciseringar</p>
<p>1. Påverkan på havet</p> <p>Såväl den svenska som den sammanlagda tillförseln av kväveföreningar och fosforföreningar till Östersjön via luft och vatten underskrider den maximala belastning som fastställts inom ramen för HELCOM:s miljömål om övergödning.</p>
<p>2. Påverkan på landekosystemen</p> <p>Nedfallet av luftburna kväveföreningar från svenska och internationella källor, samt påverkan från skogsbruk genom gödsling, medför inte att den kritiska belastningen för övergödning av landekosystemen överskrider i någon del av Sverige.</p>
<p>3. Tillstånd i sjöar och vattendrag</p> <p>Sjöar och vattendrag uppnår minst god status för näringsämnen enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660).</p>
<p>4. Tillstånd i havet</p> <p>Förhållanden i havet är sådana att kriterierna för god miljöstatus kan uppnås med avseende på övergödning enligt havsmiljöförordningen (SFS 2010:1341).</p>

5. Tillstånd i kustvatten

Svenska kustvatten uppnår minst god status för näringsämnen enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660).

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall nås inom en generation.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Miljö tillstånd

Miljö tillståndet i sjöar och vattendrag är gott med avseende på biologiska fysikalisk-kemiska och fysiska förhållanden. Mänsklig verksamhet försämrar inte ytvattnets kvalitet och begränsar inte användningen av ytvatten för allmän eller enskild dricksvattenförsörjning.

Innebörd/förtydligande:

- Samtliga sjöar och vattendrag har minst god ekologisk och kemisk status eller potential enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660).
- Ytvattentäkter som behövs för en hållbar vattenförsörjning har ett långsiktigt skydd mot försämrade vattenkvalitet.
- Vattenförsörjningsplaner finns för alla större ytvattentäkter.

2. Biologisk mångfald

Bevarandestatusen för naturtyper och arter är god eller förbättras och genetisk variation inom och mellan arter bibehålls. Fiskar och andra arter som lever i eller är direkt beroende av sjöar och vattendrag har sina livsmiljöer och spridningsvägar säkerställda så att de kan fortleva i livskraftiga bestånd.

Innebörd/förtydligande:

- Sötvattenslevande fiskarter, även de arter som fiskas kommersiellt eller i fritidsfisket, fortlever i livskraftiga bestånd.
- Limniska naturtyper i art- och habitatdirektivet har gynnsam bevarandestatus.
- Limniska arter i art- och habitatdirektivet, samt sötvattensanknutna arter i fågeldirektivet har gynnsam bevarandestatus.
- Bevarandestatusen för limniska hotade arter förbättras så att andelen hotade arter minskar samtidigt som andelen försvunna arter inte ökar.
- Förlust och fragmentering av livsmiljöer har upphört i sjöar och vattendrag.

3. Bevarande och skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer

Nationellt särskilt värdefulla natur- och kulturmiljöer i och i anslutning till sjöar och vattendrag är långsiktigt bevarade. I dagens oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag är naturliga vattenflöden och vattennivåer bibehållna.

Innebörd/förtydligande:

- Uppsatta bevarandemål nås i nationellt särskilt värdefulla natur- och kulturmiljöer.
- Exploatering sker inte i nationellt särskilt värdefulla vattenmiljöer.
- Fiskefria områden finns i ett urval av våra vanligaste sjö- och vattendragstyper inom varje vattendistrikt.
- Sjöar och vattendrag uppfyller kraven enligt fisk- och musselvattenförordningen.
- Skyddsområden för flodkräfta finns avsatta i tillräcklig omfattning för att skapa förutsättningar för livskraftiga bestånd av flodkräfta i landet.

4. Främmande arter

Främmande arter och stammar samt genetiskt modifierade organismer som kan hota biologisk mångfald introduceras inte.

Innebörd/förtydligande:

- Ytterligare spridning av redan introducerade invasiva främmande arter, till exempel signalkräfta, sker inte.
- Vid odling av fisk för utsättning i fiskevårdssyfte används i första hand lokala arter och stammar och i andra hand arter och stammar från närliggande vattensystem.
- Vid odling av fisk för konsumtion förhindras spridning av odlad fisk, parasiter och patogener till naturvatten.
- Noggranna riskvärderingar föregår tillstånd till introduktion av främmande arter och genetiskt modifierade organismer.
- Fartyg i insjöfart har vidtagit lämpliga åtgärder grundade på riskanalyser enligt riktlinjer som stödjer barlastkonventionen.
- Relevanta sektorer har god kunskap om risker med hantering av främmande arter så att oavsiktlig introduktion inte sker.

5. Kulturmiljö

Sjöars och vattendrags kulturmiljövärden förvaltas och sköts så att spåren och mångfalden efter människans historiska nyttjande bevaras.

Innebörd/förtydligande:

- Kulturmiljövärden i sjöar och vattendrag är kända och synliggjorda.
- Anläggningar med stort kulturhistoriskt värde som använder eller har använt vattnet som resurs bevaras och förvaltas så att dess sammanhang i landskapet och historien framgår.

6. Friluftsliv

Sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser samt bad och friluftsliv värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt.

Innebörd/förtydligande:

- Hänsyn tas till friluftsentressen vid planering och projektering av bebyggelse, infrastruktur, så att barriärer i och fragmentering av landskapet undviks.
- Strandmiljöer, sjöar och vattendrag som är särskilt intressanta för friluftslivet har höga natur- och kulturvärden samt god tillgänglighet.

7. Restaurering

Goda förutsättningar för arter och livsmiljöer har återställts i värdefulla eller potentiellt värdefulla sjöar och vattendrag som bedöms ha behov av ekologisk restaurering. I vattendrag som påverkas av reglering är vattenflöden och spridningsmöjligheter så långt möjligt anpassade med hänsyn till biologisk mångfald.

Innebörd/förtydligande:

- Nationellt värdefulla eller potentiellt värdefulla vattendrag och sjöar i behov av ekologisk restaurering har restaurerats och kan på sikt uppnå gynnsam bevarandestatus
- För sjöar och vattendrag som inte uppfyller miljökraven för god ekologisk eller kemisk status eller potential har åtgärder vidtagits för att förbättra vattnets status
- Vattenkraftverk och regleringsdammar har så långt möjligt en för biologisk mångfald godtagbar minimivattenföring genom eller förbi respektive anläggning
- Vattenkraftverk och andra artificiella vandringshinder, såsom väg- eller bantrumror har faunapassager eller är åtgärdade så att naturlig spridning av akvatiska organismer kan ske
- Vattendrag tillåts så långt möjligt utveckla de strukturer som kännetecknar naturliga vattendrag (meanderslingor, död ved, funktionella kantzoner med ex skyddande träd och buskar)
- Restaureringsåtgärder planeras och genomförs så att både biologiska och kulturhistoriska värden förstärks

8. Hållbart nyttjande och hänsyn

Mänskliga verksamheter sker med hänsyn så att negativ påverkan på värdefulla vattenmiljöers natur- och kulturmiljövärden eller biologisk mångfald minimeras.

Innebörd/förtydligande:

- Vid prövning av vattenverksamhet är grundprincipen att hela anläggningens och verksamhetens påverkan på vattenmiljön ska omfattas av prövningen.
- Exploatering i sjöars och vattendrags strandzoner äventyrar inte möjligheterna till friluftsliv och en rik biologisk mångfald.
- Vägar och järnvägar orsakar inte vandringshinder i vattendrag.
- Sjöar och vattendrag beaktas i ett landskapsekologiskt perspektiv i regionala planer och kommunernas översiktsplaner.

- De areella näringarna och andra typer av verksamhet brukar mark och vatten på ett hållbart sätt, så att naturliga flöden och vattennivåer i landskapet bibehålls, att fragmentering av arters livsmiljöer inte sker samt att sjöar och vattendrag har funktionella kantzoner.

9. Ekosystemtjänster

Viktiga ekosystemtjänster hos sjöar och vattendrag vidmakthålls, såsom dricksvattenförsörjning, vattenhushållning och produktion av fisk.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Grundvattnets kvalitet

Mänsklig verksamhet försämrar inte grundvattnets kvalitet och begränsar inte användningen av grundvatten för allmän eller enskild dricksvattenförsörjning.

- Bra skydd finns för naturgrusavlagringar och andra geologiska formationer av stor vikt för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning.
- Grundvattenförekomster som omfattas av vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) har god kemisk status.
- Tillräckliga och effektiva åtgärder för att förebygga eller begränsa tillförsel av förorenande ämnen till grundvatten, från pågående eller tidigare verksamhet, är genomförda så att det inte föreligger något hot mot människors hälsa eller miljön.

2. Påverkan på ytvatten

Det utströmmande grundvattnet har sådan kvalitet att det bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i källor, sjöar, vattendrag och hav.

- Grundvatten bidrar inte till övergödning av ytvatten.
- Förorenande ämnen i grundvatten bidrar inte till en sådan sänkning av ekologiska eller kemiska kvaliteten i sjöar och vattendrag att inte god status enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) uppnås.

3. Grundvattennivåer

Användningen av mark och vatten medför inte sådana ändringar i grundvattennivåer som ger negativa konsekvenser för vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.

- Uttag av grundvatten medför inte att förutsättningarna för vattenförsörjning försämras eller att växt- och djurliv i angränsande ekosystem påtagligt förändras.
- Grundvattenförekomster som omfattas av vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660) har god kvantitativ status.
- Byggande eller annan markanvändning påverkar inte grundvattenbildningen, dränerar inte grundvattenmagasin, penetrerar inte tätande lager eller dämmer inte på ett sådant sätt att förändringar i grundvattennivåerna medför långsiktiga olägenheter.
- Förebyggande åtgärder innebär att extrema vädersituationer och klimatförändringar inte hotar vattenförsörjning eller markstabilitet.

4. Bevarande av naturgrusavlagringar

Naturgrusavlagringar av stor betydelse för dricksvattenförsörjning, energilagring, natur- eller kulturlandskapet är fortsatt bevarade och naturgrus används endast för ändamål där ersättningsmaterial inte finns att tillgå.

- Inga nya eller fortsatta brytningstillstånd ges i naturgrusavlagringar som

har eller kan komma att få stor betydelse för vattenförsörjningen eller i sådana naturgrusavlagringar som är värdefulla för natur- eller kulturlandskapet.

- Naturgrus nyttjas endast där det inte är tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt att använda ersättningsmaterial.
- Materialförsörjningsplanering utförs i syfte att klargöra tillgången på ersättningsmaterial till naturgrus och säkerställa de framtida behoven av ballastmaterial.
- Teknik finns och utvecklas för att använda ersättningsmaterial i betongframställning.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras och hänsyn tas till kulturarvet. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Miljötillstånd

Miljötillståndet i samtliga kust- och havsvatten är gott med avseende på såväl kemiska och fysikaliska som hydrologiska och biologiska förhållanden.

Innebörd/förtydligande:

- Samtliga kust- och havsvatten har god miljöstatus med avseende på fysikaliska, kemiska och biologiska förhållanden i enlighet med havsmiljöförordningen (SFS 2010:1341).
- Samtliga kustvatten har minst god ekologisk och kemisk status eller potential i enlighet med vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660).
- Belastningen av näringsämnen och föroreningar, fysisk störning, samverkan med naturliga hydrologiska processer samt biologiska störningar, får inte minska förutsättningarna för biologisk mångfald och livskraftiga fiskbestånd.

2. Biologisk mångfald

Bevarandestatusen för marina naturtyper och arter är god eller förbättras och genetiska variationer inom och mellan populationer bibehålls. Fiskar och andra marina arter har sina livsmiljöer och spridningsvägar säkerställda och kan fortleva i livskraftiga bestånd.

Innebörd/förtydligande:

- Arealen och utbredningen av samtliga livsmiljöer är tillräcklig för att alla naturligt förekommande havslevande arter kan fortleva i livskraftiga populationer och bestånd.
- Marina arter och naturtyper i EU: s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt i HELCOM:s och OSPAR:s rödlistor uppnår tillståndet gynnsam bevarandestatus.
- Bifångsterna av marina däggdjur och sjöfåglar har inte mer än

försumbara negativa effekter på populationerna eller ekosystemet. Bifångster äventyrar inte gynnsam bevarandestatus eller hindrar att sådan uppnås.

- Bevarandestatusen för marina hotade arter förbättras så att andelen nu hotade arter minskar och andelen försvunna arter inte ökar.
- Marina fiskbestånd återspeglar naturliga ålders- och storleksstrukturer.
- Förlusten och fragmenteringen av livsmiljöer har upphört och kunskapen om arters/populationers spridningsvägar s.k. ”blå korridorer” har ökat.

3. Bevarande och skydd av värdefulla marina områden

Värdefulla havs-, kust- och skärgårdsområden med höga natur- och kulturmiljövärden samt andra upplevelsevärden bevaras och skyddas långsiktigt.

Innebörd/förtydligande:

- Ett representativt nätverk av skyddsvärda marina områden finns. Områdena är fördelade mellan de maringeografiska regionerna och innefattar alla för regionen förekommande livsmiljöer.
- Den bevarade arealen omfattar minst 15 procent av Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon, varav minst 10 procent har ett långsiktigt skydd och övriga minst 5 procent har en förvaltning som säkerställer att områdets marina naturvärden bevaras.
- Uppsatta bevarandemål nås för skyddade områden.
- Marinarkeologiska värden uppmärksammas och bevaras.

4. Främmande arter

Främmande arter, stammar och raser, genetiskt modifierade organismer eller organismer med på annat sätt erhållna annorlunda genetiska egenskaper, som kan hota den biologiska mångfalden introduceras inte. Sjöfarten i svenska vatten bedrivs så att spridningen av främmande arter förhindras.

Innebörd/förtydligande:

- Noggranna riskvärderingar föregår tillstånd till introduktion av främmande arter och genetiskt modifierade organismer.
- Oavsiktlig introduktion och spridning av främmande arter och gener sker inte. Identifiering, riskanalys och kontroll av potentiella spridningsvägar genomförs, liksom informationsinsatser inom relevanta sektorer.
- Invasiva arter och deras spridningsvägar begränsas.
- Alla fartyg i internationell trafik som anlöper svenska hamnar har godkända tekniska system för behandling av barlastvatten som förhindrar spridning av främmande arter. När barlastvattenkonventionen träder i kraft 2016 skall barlastvatten behandlas i enlighet med konventionen.
- Fartyg i nationell fart har, om så behövs, vidtagit lämpliga åtgärder grundade på riskanalyser enligt frivilliga riktlinjer som stödjer barlastkonventionen.

5. Kust- och skärgårdslandskapet

Havs-, kust- och skärgårdslandskapets natur- och kulturvärden bevaras genom ett varsamt brukande. Byggnader och bebyggelsemiljöer med särskilda värden värnas och vårdas.

Innebörd/förtydligande:

- Värden för natur- och kulturmiljön är kända och tillgängliga.
- Kust- och skärgårdslandskapets byggnader och bebyggelsemiljöer från olika tider tas om hand så att en mångfald bibehålls.
- Antalet särskilt värdefulla miljöer där kulturhistoriska värden långsiktigt bevaras och ökar i förhållande till antalet 2010.
- Traditionella kustanknutna näringar som fiske och sjöfart kan långsiktigt bedrivas på ett hållbart sätt och bidrar till en levande kust och skärgård.
- Det biologiska kulturarvet bibehålls och värnas och arealen betade holmar, öar och strandängar är större än 2010.

6. Kulturlämningar under vatten

- Tillståndet är oförändrat för kulturhistoriska lämningar under vattnet.

Innebörd/förtydligande:

- Kulturlämningar under vatten är kända till omfattning och värde.
- I samtliga kust- och havsvatten tas hänsyn till lämningar med höga kulturhistoriska värden.

7. Friluftsliv och rekreation

Havs-, kust- och skärgårdslandskapets stora värden för fritidsfiske, bad- och båtliv och annat friluftsliv värnas med krav på hänsyn från annan verksamhet. I särskilt betydelsefulla friluftsområden ställs höga krav på att friluftsvärdena bevaras och vårdas.

Innebörd/förtydligande:

- Kust- och skärgårdslandskapet är tillgängligt för rekreation och friluftsliv och ger förutsättningar för ett rikt och varierat friluftsliv.
- Hänsyn tas till friluftsintressen vid exploatering så att barriärer och fragmentering undviks.
- Skyddade områden ska, beroende på syftet med skyddet, vara en tillgång för friluftslivet.
- Buller och andra störningar från båtar och människor är försumbara inom särskilt utpekade områden, så kallade hänsynsområden.

8. Hållbart nyttjande

Nyttjande av kust och marin miljö med dess resurser och ekosystemtjänster sker genom långsiktig förvaltning för hållbart nyttjande med hänsyn till produktionsförmåga, biologisk mångfald, natur- och kulturmiljö samt friluftslivsvärden.

Innebörd/förtydligande:

- Negativ påverkan av verksamheter i havs-, kust- och skärgårdsområden minimeras.

- Uttaget av fisk och hur fisket bedrivs är anpassat till havens ekologiska bärkraft och förmåga till återhämtning. Uttagets storlek följer den internationella vetenskapliga rådgivningen.
- Sjöfarten bedrivs så att avfallet ombord tas om hand och så att utsläpp av olja eller andra skadliga ämnen inte sker.
- Marint skräp minimeras och tas om hand i särskilt drabbade områden.
- Ekosystembaserad marin fysisk planering säkerställer en övergripande och långsiktig marin förvaltning, som bidrar till ett hållbart nyttjande och skydd av marina resurser.
- Integrerade havsplaner och kommunala översiktsplaner finns utvecklade för svenska kust- och havsområden, omfattande såväl sjöterritoriet (inre vatten och territorialhavet) som den ekonomiska zonen.
- Strandskyddsbestämmelserna efterlevs till nytta för friluftsliv och biologisk mångfald.
- Ljudstörningar minimeras i havs-, kust- och skärgårdsområden.
- Kunskap om effekter av undervattensljud på marina däggdjur och fisk finns så att skada kan undvikas.

9. Restaurering

Restaurerade grunda kustnära miljöer ger goda förutsättningar för hög biologisk mångfald och naturlig rekrytering av fisk.

Innebörd/förtydligande:

- Potentiellt värdefulla, kustnära livsmiljöer viktiga för biologisk mångfald, för kustfiskbestånd samt för lekande och uppväxande fisk är återställda.
- Försök till återintroduktion av viktiga fiskbestånd görs i kustzonen för att återställa betydelsefulla ekosystem
- Lokal och traditionell kunskap samt biologiskt kulturarv nyttjas i identifiering, urval, restaurering och skötsel av värdefulla områden.

Myllrande våtmarker

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Förslag till reviderade preciseringar
<p>1. Våtmarkers ekosystemtjänster</p> <p>I hela landet finns våtmarker av varierande slag och våtmarkerna har god förmåga att leverera viktiga ekosystemtjänster såsom ekologiska och vattenhushållande funktioner för kollagring, vattenrening, utjämning av vattenflöden och biologisk produktion.</p> <p>Innebörd/förtydligande:</p> <ul style="list-style-type: none">– Olika typer av våtmarker är bevarade eller restaurerade över hela landet.– Våtmarkernas förmåga att minska halter av näringsämnen, tungmetaller, växtskyddsmedel och partiklar i vatten tas tillvara.– Våtmarkernas funktioner i samhällets anpassning till ett förändrat klimat tas tillvara så att de kan fungera som buffert vid ändrade nederbördsmonster.– Våtmarkernas biologiska produktion och förmåga att binda kol från atmosfären tas tillvara, genom att ytterligare utdikning inte sker.
<p>2. Våtmarkernas biologiska mångfald</p> <p>Bevarandestatusen för våtmarkernas naturtyper och arter är god, för hotade arter har statusen förbättrats, främmande arter samt genetiskt modifierade organismer som kan hota eller utarma den biologiska mångfalden introduceras inte.</p> <p>Innebörd/förtydligande:</p> <ul style="list-style-type: none">– Våtmarksanknutna naturtyper i art- och habitatdirektivet har gynnsam bevarandestatus.– Våtmarksanknutna arter i art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet har gynnsam bevarandestatus.– Bevarandestatusen för våtmarksanknutna hotade arter förbättras så att andelen hotade arter minskar och andelen försvunna arter inte ökar.– Avsiktlig introduktion av främmande arter och gener orsakar inte skada på biologisk mångfald eller annan negativ påverkan på miljön. Noggranna riskvärderingar föregår tillstånd till introduktion av främmande arter och genetiskt modifierade organismer.– Oavsiktlig introduktion och spridning av främmande arter och gener sker inte. Identifiering, riskanalys och kontroll av potentiella spridningsvägar genomförs, liksom informationsinsatser inom relevanta sektorer.
<p>3. Friluftsliv och rekreation</p> <p>Våtmarkernas värde för friluftsliv värnas och utvecklas så att människor har tillgång till olika typer av våtmarker, såväl tätortsnära som på mer avlägsna platser.</p> <p>Innebörd/förtydligande:</p> <ul style="list-style-type: none">– Hänsyn tas till friluftsentressen vid planering och projektering av infrastruktur, så att friluftsområden inte skadas samt buller, barriärer i och fragmentering av landskapet undviks.– Våtmarker som är särskilt intressanta för friluftslivet har god tillgänglighet. Besöksanordningar upprättas och underhålls i relevanta

- skyddade områden.
- Tätortsnära våtmarker värnas. Våtmarker och områden i anslutning till våtmarker med betydelse för friluftslivet undantas från exploatering i kommunernas översiktsplaner.

4. Hållbart nyttjande och hänsyn till våtmarker

Mänskliga verksamheter sker med hänsyn så att våtmarker och deras viktiga ekosystemtjänster värnas mot dränering och negativ påverkan från jord- och skogsbruk, terrängkörning, torvtäkter, vägbyggen och annan exploatering.

Innebörd/förtydligande:

- Såväl direkta ingrepp som diffus påverkan, till exempel tillrinning och nedfall av gödande ämnen och kemikalier, sker i minsta möjliga utsträckning.
- I våtmarker med höga eller mycket höga natur- eller kulturmiljövärden, samt våtmarker med opåverkad hydrologi i regioner där många våtmarker är påverkade av dikning, ges tillstånd eller dispens för verksamheter som kan påverka värdena negativt endast om det finns särskilda skäl. När tillstånd ges, ställs krav på kompensationsåtgärder.
- Torvtäkt sker endast i myrar som redan är kraftigt påverkade av dikning eller i ofullständigt utvunna täkter. Torvbrytning sker med stor hänsyn till hydrologiska konsekvenser, påverkan på den biologiska mångfalden och kulturhistoriska värden.
- God hänsyn tas till vardagslandskapets våtmarker inom olika verksamheter och näringar, så att skador och påverkan på mark, vatten, arter samt kulturhistoriska värden minimeras.
- De areella näringarna brukar mark och vatten på ett hållbart sätt, med brukningsmetoder som går att förena med att bibehålla naturliga markvattennivåer i landskapet och som tar hänsyn till arters behov. Hänsyn tas till våtmarksanknutna arters spridningsmöjligheter i planeringen av olika verksamheter, till exempel i de areella näringarna och projektering av infrastruktur, så att fragmentering av arters livsmiljöer inte sker och nya barriärer inte skapas.
- Sumpskogar brukas med hänsyn och med för ståndorten anpassade metoder. Sumpskogar med höga naturvärden undantas från skogsbruk eller brukas extensivt med hänsyn till deras biologiska innehåll och markförhållanden. Markavvattning eller skyddsdikning sker inte i sumpskogar med höga naturvärden. Regionalt viktiga eller små sumpskogar undantas från skogsbruksåtgärder.
- Våtmarker beaktas i ett landskapsekologiskt perspektiv i regionala planer och kommunernas översiktsplaner. Strandskyddsbestämmelserna tillämpas så att strändernas våtmarker värnas till nytta för friluftsliv, kulturmiljö och biologisk mångfald.

5. Bevarande och skydd av värdefulla våtmarker

Särskilt värdefulla våtmarker är bevarade för framtiden genom långsiktigt skydd och skötsel så att deras biologiska mångfald och kulturhistoriska värden upprätthålls.

Innebörd/förtydligande:

- Uppsatta bevarandemål för skyddade våtmarker är uppnådda.
- Myrarna i *Myrskyddsplan för Sverige* samt våtmarker inom Natura 2000

- och Ramsarområden har ändamålsenligt, långsiktigt skydd.
- Kulturhistoriska anläggningar och lämningar bevaras och vårdas så att det biologiska kulturarvet i våtmarkerna upprätthålls.

6. Restaurering, återskapande och nyanläggning av våtmarker

Våtmarker är återskapade, restaurerade och nyanlagda i såväl skogs- som odlingslandskapet, där människans aktiviteter medfört förlust och fragmentering av våtmarker.

Innebörd/förtydligande:

- Våtmarker och småvatten har ökat till antal och total areal i områden där de försvunnit eller blivit sällsynt förekommande.
- Våtmarker är återskapade, restaurerade och nyanlagda i syfte att skapa förutsättningar för djur och växter. Tillräckligt med livsmiljöer finns så att våtmarksarter kan sprida sig naturligt och så att arter och naturtyper når god bevarandestatus och statusen för hotade arter förbättras. Åtgärder är genomförda för att motverka negativa effekter av klimatförändringar på djur och växter.
- Våtmarker är återskapade, restaurerade och nyanlagda för att återfå ekosystemtjänster såsom näringsretention och vattenhushållning.
- Våtmarker är återskapade och restaurerade för att återfå kulturhistoriska värden. Anläggning av våtmarker och småvatten sker med hänsyn till landskapsbilden och utan att skada eller dölja kulturhistoriska värden. I kulturmiljöer som uppkommit med våtmarkerna som förutsättning sker nyanläggning i historiska lägen och med ett historiskt landskapsperspektiv på funktion och utformning.
- Översvämningssmarker i anslutning till sjöar och vattendrag odlas extensivt och med en acceptans för naturligt återkommande översvämningar.

Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Bevarande av markens egenskaper

Skogsbruk bedrivs på ett sådant sätt att markens fysikaliska, kemiska och biologiska processer och egenskaper upprätthålls.

Innebörd/förtydligande:

- Skogsbruk bedrivs utan att markens långsiktiga produktionsförmåga minskar.
- Skogsbruk bedrivs utan att markens förmåga att leverera näring, utgöra en buffert mot försurning eller rena vatten minskar.
- Skogsbruk bedrivs på ett sådant sätt att markens naturliga hydrologi och kollager bibehålls i hög grad.
- Skogsbruksåtgärder utförs så att allvarliga markskador inte uppstår.

2. Skydd och bevarande av biologisk mångfald

Skogens biologiska mångfald skyddas och bevaras i samtliga naturgeografiska

regioner, hotade arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden och god bevarandestatus för inhemska arter och naturtyper uppnås.

Innebörd/förtydligande:

- Skyddsvärda områden, så som nyckelbiotoper, identifieras och bevaras.
- Tillräckligt mycket skyddsvärd skog, baserat på vetenskapliga rekommendationer och internationella åtaganden, skyddas och bevaras långsiktigt, så att fragmentering av värdefulla naturmiljöer motverkas, skoglig kontinuitet bibehålls och den biologiska mångfalden bevaras.
- Skogliga arter i art- och habitatdirektivet har gynnsam bevarandestatus.
- Bevarandeinsatserna bidrar till att skapa ett funktionellt nätverk, en så kallad grön infrastruktur av livsmiljöer, för hotade och missgynnade arter.

3. Hänsynfullt brukande

Miljöhänsyn tas vid alla skogliga åtgärder på beståndsnivå, så att natur-, kultur- och sociala värden tillvaratas och utvecklas.

Innebörd/förtydligande:

- Skogsbruket bedrivs på ett sådant sätt att skyddsvärda områden såsom nyckelbiotoper och fornlämningar inte skadas samtidigt som god hänsyn tas även till andra områden med miljövärden.
- Skogsbrukets bidrag till motverkad klimatförändring skadar inte skogens biologiska mångfald.
- Tillräckligt mycket miljöhänsyn i bestånden tas, så att fortsatt fragmentering av värdefulla naturmiljöer motverkas samt skoglig kontinuitet och biologisk mångfald främjas och deras fortsatta förmåga att leverera ekosystemtjänster säkerställs.
- Miljöhänsynen bidrar till en variation på beståndsnivå och i landskapet, med ett bevarat biologiskt kulturarv samt åldersvarierad och gammal skog, äldre lövrik skog, variation i träslag och andra kvaliteter av betydelse för många skogslevande arter.

4. Främjande, restaurering och nyskapande av naturvärden

Hotade och missgynnade arter och naturtyper främjas genom naturliga processer och naturvårdande skötsel, restaurering och skapande av nya livsmiljöer.

Innebörd/förtydligande:

- Vård, restaurering och nyskapande bidrar till att främja många hotade och missgynnade arter, i skogen och i gränslandet till andra naturtyper, samt till att skapa en väl fungerande infrastruktur av livsmiljöer så att de kan fortleva och sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden.
- Effekter av naturliga processer så som brand, vind och översvämning omhändertas och efterliknas där så är lämpligt så att de medverkar till god tillgång på naturtyper och livsmiljöer av stor vikt för hotade och missgynnade arter.
- Den biologiska mångfaldens möjligheter att anpassa sig till klimatförändringar gynnas.

5. Främmande arter och genetiskt modifierade organismer

Främmande arter och genetiskt modifierade organismer skadar inte skogens biologiska mångfald.

Innebörd/förtydligande:

- Främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan skada den biologiska mångfalden introduceras inte.
- Om organismer som introducerats medför skada, vidtas åtgärder för att minska eller om möjligt förhindra fortsatt skada.

6. Bevarande och främjande av kulturarvet

Skogar med höga kulturvärden förvaltas och sköts med utgångspunkt från det enskilda objektet sett i ett landskapsperspektiv, så att spåren efter människans historiska nyttjande och vistelse bevaras och förstärks.

Innebörd/förtydligande:

- Kulturmiljövärden i skogen identifieras fortlöpande samt synliggörs, bevaras och förstärks genom vård och skötsel.
- Värdefulla kulturmiljöer som skadats av skogsbruk återställs när så är möjligt.

7. Bevarande och främjande av vattnets och våtmarkers kvalitet och ekologiska funktion

Skog och skogsbruk bidrar till att grundvatten, sjöar, vattendrag, våtmarker och hav bibehåller eller uppnår god miljö kvalitet genom god hänsyn till och främjande av miljön i och nära vatten.

Innebörd/förtydligande:

- Funktionella skyddszoner lämnas och främjas längs naturliga vattendrag, sjöar och våtmarker i den omfattning sådana zoner behövs för att bevara och främja biologisk mångfald och andra miljövärden i och i anslutning till vatten.
- Vägbyggnad, dikningsåtgärder och andra skogsbruksåtgärder utförs på ett sådant sätt att skadlig uttransport av organiskt och oorganiskt material undviks och vandringshinder inte skapas.
- Körning längs med eller i naturliga vattendrag undviks och passage över naturliga vattendrag sker på ett sådant sätt att den naturliga botten bibehålls.
- Körning över våtmarker sker på ett sådant sätt att miljön i och i anslutning till våtmarken inte skadas.

8. Främjande av hälsa och rekreation

Människors hälsa främjas genom att attraktiva skogar för rekreation och friluftsliv värnas och förvaltas så att dess upplevelsevärden stärks.

Innebörd/förtydligande:

- Skogsområden som är viktiga för rekreation och friluftsliv identifieras,

främjas och tillgängliggörs.

- Skogsbruket bedrivs på ett sådant sätt att hänsyn tas till skogens värden för rekreation och friluftsliv.
- Fysisk planering bidrar till att buller, barriärer i och fragmentering av landskapet undviks samt till att tätortsnära skog med betydelse för rekreation och friluftsliv undantas från exploatering.

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Jordbruksmarkens produktionsförmåga

Jordbruksmarken är en resurs med förmåga att ge ett förnybart flöde av ekosystemtjänster i form av livsmedels-, energi- och andra råvaror även på mycket lång sikt. Det innebär bland annat att:

- minst 2,6 miljoner hektar åkermark är odlingsbar samt regionalt fördelad så att inget av landets åtta produktionsområdena har mindre än 90 procent av den åkerareal de hade år 2000,
- arealen jordbruksmark som får irreversibelt ändrad markanvändning begränsas till långsiktigt hållbar nivå,
- åkermarken har bra markstruktur och mullhalt, där alvpackningen inte överskrider skadliga nivåer i väsentlig omfattning.

2. Biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden är rik och har god förmåga att ge ekosystemtjänster genom att ha säkerställda livsmiljöer och spridningsvägar. Det innebär bland annat att:

- minst 550 000 hektar slätteräng och betesmark hävdas så att deras miljökvantiteter bibehålls eller utvecklas,
- antalet småbiotoper och antalet skyddsvärda träd inte minskar, samtidigt som småbiotoperna har höga biologiska kvaliteter, samt
- arter och naturtyper knutna till odlingslandskapet har gynnsam bevarandestatus med tillfredsställande genetisk variation inom och mellan populationer.

3. Kulturmiljö

Kulturmiljön förvaltas så att de kulturhistoriska sammanhangen blir tydliga och så att odlingslandskapets bebyggelse är i så gott skick att en mångfald bibehålls. Det innebär bland annat att:

- åkermarkernas, slätterängarnas och betesmarkernas landskapselement är bevarade, varav minst hälften är synliggjorda och i gott skick,
- minst hälften av överloppsbyggnaderna på jordbruksmark som fanns år 2000 finns bevarade i hela landet så att deras kvaliteter är höga.

4. Människors hälsa

Jordbruksmarken har så låg föroreningshalt att människors hälsa inte hotas samtidigt som odlingslandskapet skapar förutsättningar för god folkhälsa. Det innebär bland annat att åkermarkens matjordslager och betesmarkernas rotzon:

- ingenstans har kadmiumhalter som överskrider riskfria gränsvärden,
- ingenstans har halter av människan spridda organiska ämnen som kan vara skadliga för människors hälsa.

5. Andra sociala landskapsvärden

Odlingslandskapet erbjuder rika möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv. Det innebär att odlingslandskapet har en kvalitet, struktur och areal som ger höga upplevelsevärden, är tillgängligt för det rörliga friluftslivet och visar på landskapens regionala särarter.

6. Växt- och husdjursgenetiska resurser

Husdjurens och de odlade växternas genetiska resurser är hållbart bevarade och nyttjas. Det innebär bland annat att:

- samtliga husdjursraser som Sverige har bevarandansvar för tillhör FAO:s hotkategori "inte i fara",
- inavelsgraden inom de kommersiella raserna bör inte öka med mer än 1 procent per generation,
- samtliga traditionellt odlade sorter ska finnas i odling eller bevarade i genbanker i sådan omfattning att de är tillgängliga för framtida nyttjande.

Storslagen fjällmiljö

Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Fjällens biologiska mångfald

Bevarandestatusen för fjällens naturtyper och arter är god eller förbättras.

Innebörd/förtydligande:

- Fjällanknutna naturtyper i art- och habitatdirektivet har gynnsam bevarandestatus.
- Fjällanknutna arter i art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet har gynnsam bevarandestatus.
- Bevarandestatusen för fjällanknutna hotade arter förbättras så att andelen hotade arter minskar och andelen försvunna arter inte ökar.
- Lokala och ursprungliga bestånd av fisk och andra vattenlevande arter i fjällens sjöar och vattendrag bibehålls.
- Fjällvärldens hävdgynnade biologiska mångfald tydliggörs.

2. Kulturmiljöer

Fjällmiljöer med höga kulturmiljövärden bevaras genom långsiktigt skydd, skötsel och restaurering.

<p>Innebörd/förtydligande:</p> <ul style="list-style-type: none">– Kulturmiljövärden i fjällen som visar spår av mänsklig påverkan erhåller ett långsiktigt skydd mot exploatering och bevaras och utvecklas genom riktade skötselåtgärder. Det biologiska kulturarvet är av särskild vikt.– Lokal och traditionell kunskap rörande historiskt och nutida nyttjande av mark och biologiska resurser samt biologiskt kulturarv dokumenteras och används för identifiering, urval, restaurering och skötsel av värdefulla fjällmiljöer.– Människans roll som ekologisk faktor, på gott och ont, i fjällvärlden tydliggörs.
<p>3. Främmande arter i fjällen</p> <p>Främmande arter och stammar och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden introduceras inte. (Ingen ändring)</p>
<p>4. Fjällandskapet</p> <p>Fjällens karaktär av betespräglad storslaget landskap med vidsträckta sammanhängande områden bibehålls.</p> <p>Innebörd/förtydligande:</p> <ul style="list-style-type: none">– Verksamheter och exploatering såsom vindkraft, vattenkraft, gruvindustri, nya turism- och skidanläggningar sker inte i området obrutet fjäll och restriktivitet tillämpas för tillståndsärenden i närområdet.– Inom fjällområdet skyddas glaciala landformer och geologiska bildningar från exploatering– Exploaterings påverkan på hållbart sedvanebruk av biologiska resurser konsekvensbedöms.
<p>5. Friluftsliv och rekreation i fjällen</p> <p>Fjällens värde för friluftsliv värnas genom att arealen med stora upplevelsevärden som är fria från buller och andra störningar ökar.</p> <p>Innebörd/förtydligande:</p> <ul style="list-style-type: none">– Friluftslivet har fortsatt god tillgång till olika typer av miljöer i fjällandskapet som är fria från buller.– Besöksanordningar som fjälledssystemet inklusive broar samt märkning upprättas och underhålls i relevanta områden. Naturum och naturskolor i närhet till exempelvis fjällmiljöer lockar till besök och kunskapsinhämtning.– Hänsyn med avseende på buller tas till friluftsentressen vid planering och projektering av infrastruktur.– Terräng- och skoterkörning sker i enlighet med terrängkörningslagen och allemansrätten. Dragnings av skoterleder planeras ur ett buller- och landskapsperspektiv.
<p>6. Hållbart nyttjande och hänsyn</p> <p>Fjällekosystemen nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt och verksamheter bedrivs med hänsyn till naturens långsiktiga produktionsförmåga, biologisk mångfald, natur- och kulturmiljövärden samt värden för friluftsliv.</p>

Innebörd/förtydligande:

- Skador på natur- och kulturvärden orsakade av mänsklig verksamhet är försumbara i fjällområdet som helhet och har upphört i värdefulla natur- och kulturmiljöer.
- Rennäring, turism, lantbruk, jakt och fiske och annat nyttjande av fjällen liksom bebyggelse och annan exploatering bedrivs med hänsyn till fjällens värden och andra intressen.
- Terrängkörning och annan motoriserad trafik sker med hänsyn till andra intressen och så att skador minimeras. Syftet med terrängkörningslagen uppnås och tillämpningen accepteras av envar.
- Buller i fjällen från motordrivna fordon i terräng och luftfartyg minskar.
- Verksamheter och exploatering såsom vindkraft, vattenkraft, gruvindustri, nya turism- och skidanläggningar sker inte i området obrutet fjäll och restriktivitet tillämpas för tillståndärenden i närområdet.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Hållbar bebyggelsestruktur

En långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur utvecklas både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader utformas hållbart. (Ingen ändring)

Innebörd/förtydligande:

- Alla kommuner har en aktuell och kommunomfattande översiktsplan som innehåller strategier för en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur.
- Alla kommuner har en aktuell inventering av bostadsbeståndet och upprustningsbehovet från hållbarhetssynpunkt samt en strategi för hur upprustningarna ska komma till stånd. Miljonprogrammets upprustningsbehov beaktas särskilt.
- På den regionala nivån finns kunskapsunderlag för en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur.

Se också förtydliganden under precisering 2 och 3.

2. Hållbar samhällsplanering

Städer och tätorter och sambandet mellan tätorter och landsbygd planeras utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor.

Innebörd/förtydligande:

- Fysisk planering och samhällsbyggande ska grundas på program och strategier för
- hur en integrerad bebyggelse- och transportstruktur, som gynnar kollektivtrafik och gång och cykel, ska åstadkommas,
 - hur kulturhistoriska värden ska tas till vara och utvecklas,
 - hur estetiska värden ska tas till vara och utvecklas,
 - hur grön- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden ska bevaras, vårdas och utvecklas för såväl natur- och kulturmiljö som friluftssändamål och för rekreation och lokal odling, samt hur andelen hårdgjord yta i dessa miljöer fortsatt begränsas,
 - hur tätorts- och infrastrukturutveckling kan ske utan att högvärdig jordbruksmark tas i anspråk,
 - hur energihushållningen ska förbättras och förnybara energiresurser ska tas till vara,
 - hur dricksvattenförsörjningen ska tryggas på ett hälsosamt, resursbesparande och miljöanpassat sätt,
 - hur anpassning till effekter av ett förändrat klimat kan ske. Exempel på effekter är ökade risker för översvämning, ras, skred och extrema väderförhållanden.

Se också förtydliganden under precisering 1.

3. God vardagsmiljö

Den bebyggda miljön ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur, vilket bland annat gör att omfattningen av människors dagliga transporter kan minskas.

Innebörd/förtydligande:

- Bebyggelsestruktur, handel och service utformas så att behovet av långa dagliga transporter minskar och förutsättningarna för attraktiv kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik förbättras.
- Platser som allmänheten har tillträde till upplevs inte som skräpiga.

Se också förtydliganden under precisering 1 och 2.

4. Kulturvärden i bebyggd miljö

Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap med särskilda värden bevaras, används och utvecklas.

Innebörd/förtydligande:

- Antikvarisk kompetens och kunskap används av berörda myndigheter och av fastighetsägare vid förvaltning och förändring av bebyggelsen.
- Kommunala och regionala kunskapsunderlag är geografiskt heltäckande samt utvecklas och används fortlöpande.
- Minst 30 procent av all bebyggelse som anses särskilt värdefull enligt plan- och bygglagen omfattas av ett formellt skydd.

5. Infrastruktur

Infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering, vatten- och

avloppsförsörjning med mera integreras i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering. Lokalisering och utformning avpassas för att minska resurs- och energianvändningen samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn tas till natur- och kulturmiljö och estetik samt människors hälsa och säkerhet.

Innebörd/förtydligande:

- Avfallshanteringen är effektiv för samhället och enkel för konsumenterna.
- Insamlingen av avfall är estetiskt tilltalande och har god tillgänglighet och säkerhet för hushållen samt säkerställer separat insamling av farligt avfall.
- Infrastruktur lokaliseras och utformas så att berörda områdets ekologiska funktion bevaras i så hög grad som möjligt.

Se också precisering 2.

6. Natur- och grönområden

Det finns natur- och grönområden med närhet till bebyggelsen och med god kvalitet och tillgänglighet så att behovet av utomhuslek, rekreation, lokal odling samt ett hälsosamt lokalklimat kan tillgodoses.

Innebörd/förtydligande:

- Grön- och naturområden i och nära tätorter hänger samman i en struktur som gynnar människors rekreationsbehov och djur- och växtliv.
- I tätortsnära natur- och grönområden med låg bullernivå ska ljudkvaliteten skyddas och utvecklas.
- Natur- och grönytornas förmåga att generera ekosystemtjänster är skyddade.

7. Miljöanpassade transporter

Miljöanpassade och energieffektiva kollektivtrafiksystem är tillgängliga och av god kvalitet och det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar.

8. Hälsa och säkerhet

Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar, kemiska ämnen, ljudnivåer och radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

Innebörd/förtydligande:

- Byggnader och deras egenskaper påverkar inte hälsan negativt. Det säkerställs att
 - samtliga byggnader som omfattas av kraven på återkommande ventilationskontroll, OVK, har en dokumenterat fungerande ventilation,
 - radonhalten i alla bostäder är lägre än 200 Bq/m³ luft,
 - alla byggnader uppfyller minimikraven för bullerskydd vid nybyggnad, eller att de i undantagsfall avviker från kraven med högst 5 dB,
 - fukt inte medför problem i inomhusmiljön genom att skapa förutsättningar för mögel och bakterier eller emissioner från material,
 - andelen byggnader med fuktskador av betydelse för inomhusmiljön är lägre än 5 procent av det totala byggnadsbeståndet.
- Trafikbullernivåerna utomhus vid bostadsmiljöer som utsätts för buller överskridande riktvärdena har till år 2020 minskat med minst 5 dBA jämfört med 1998. Inriktningen är minskat källbuller, effektivaste reduktion av

störningar och att de mest bullerutsatta människorna och bostadsmiljöerna prioriteras samt att riktvärdena inomhus i bostadsrum uppnås även i befintlig bebyggelse.

Se också precisering 2.

9. Hushållning med energi och naturresurser samt förebyggande av avfall

Användningen av energi, mark, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt för att på sikt minska och främst förnybara energikällor används. Avfall förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt. Avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Innebörd/förtydligande:

- Den totala energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler minskar. Minskningen bör vara 20 procent till år 2020 och 50 procent till år 2050 i förhållande till användningen 1995.
- Till år 2020 skall beroendet av fossila bränslen för energianvändningen i bebyggelsesektorn vara brutet, samtidigt som andelen förnybar energi ökar kontinuerligt.
- Miljöbelastningen från energianvändningen i bostäder och lokaler är minimal.

Se också precisering 2.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Förslag till reviderade preciseringar

1. Ekosystemtjänster och ekosystemens resiliens

Ekosystemen är resilienta, det vill säga de har förmåga att klara av störningar samt anpassa sig till förändringar såsom ett ändrat klimat, så att de fortsatt kan leverera ekosystemtjänster.

Innebörd/förtydligande:

- Ekosystem, processer och strukturer förekommer med en mångfald av naturtyper och arter i sådant tillstånd och i en sådan omfattning i landskapet att deras funktioner är säkerställda.
- Oåterkalleliga storskaliga förändringar i ekosystem, så kallade ”tipping points”, undviks. Det betyder att gränser för utnyttjande och miljöpåverkan inte överskrids eftersom naturen under dessa förhållanden inte har förmåga att

återhämta sig utan förlorar sin förmåga att fungera på ett önskvärt sätt.

2. Hejdad förlust av biologisk mångfald

Förlusten av biologisk mångfald inom Sverige är hejdad; det vill säga bevarandestatusen för naturtyper och arter är god och för hotade arter har statusen förbättrats, samt genetisk variation är bibehållen inom och mellan populationer.

Innebörd/förtydligande:

- Såväl vanligt förekommande som mer sällsynta arter fortlever i livskraftiga populationer, spridda inom sina naturliga utbredningsområden i landet, med livsmiljöer och spridningsvägar säkerställda så att genetisk variation inom och mellan populationer bibehålls.
- Bevarandestatusen för hotade arter förbättras så att andelen hotade arter minskar och andelen försvunna arter inte ökar. Inga arter klassas som hotade på grund av populationsminskning eller liten population och fortgående minskning (kriterier A eller C enligt IUCN:s klassificering).
- Samtliga arter och naturtyper i art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet har gynnsam bevarandestatus.

3. Främmande arter och genetiskt modifierade organismer

Främmande arter eller genetiskt modifierade organismer som kan hota människors hälsa alternativt hota eller utarma biologisk mångfald i Sverige introduceras inte, samt spridningen av dessa arter och deras effekter på den biologiska mångfalden minimeras.

Innebörd/förtydligande:

- Avsiktlig introduktion av främmande arter och gener orsakar inte skada på biologisk mångfald eller annan negativ påverkan på miljön. Noggranna riskvärderingar föregår tillstånd till introduktion av främmande arter och genetiskt modifierade organismer.
- Oavsiktlig introduktion och spridning av främmande arter och gener sker inte. Identifiering, riskanalys och kontroll av potentiella spridningsvägar genomförs, liksom informationsinsatser inom relevanta sektorer.

4. Friluftsliv och rekreation

Människor har tillgång till natur- och kulturmiljöer med ett rikt växt- och djurliv som ska stimulera till upplevelser och utevistelse både i närmiljön och på mer avlägsna platser. Detta bidrar till en allmän förståelse av landskapets värde, samt till rekreation och en god folkhälsa. Vid skydd av natur- och kulturmiljöer och planering av landskapet tas hänsyn till människors behov av upplevelser, utevistelse och friluftsliv. Vid förslag till exploatering av markområden ska en seriös bedömning göras av områdets betydelse och värde för upplevelser, utevistelse och friluftsliv.

Innebörd/förtydligande:

- Allemansrätten ska värnas. Hänsyn tas till behovet av utevistelse och friluftslivintressen vid planering och projektering av infrastruktur och bebyggelse, bland annat genom att barriärer i och fragmentering av landskapet undviks. Tätortsnära områden med betydelse för friluftslivet undantas från exploatering i kommunernas översiktsplaner.
- Insatser ska göras för att locka till utevistelse, och miljöer i närheten av skolor och förskolor är av särskild vikt. Tillgänglighetsfrågorna för områden som är

särskilt intressanta för friluftslivet ska ha hög prioritet. Det kan gälla exempelvis kollektivtrafik och handikappanpassning av vissa områden. Besöksanordningar såsom fågeltorn och spänger upprättas och underhålls i utvalda skyddade områden.

- Tätortsnära natur bevaras, vårdas och utvecklas med hänsyn till såväl friluftsliv-, kulturmiljö- som naturvärden. Barriärer och störningar som allvarligt motverkar människors och djurs nyttjande av tätortsnära natur åtgärdas. Den tätortsnära naturens samlade värden och allemansrättens skyldigheter och rättigheter görs kända.
- Frihet från buller. Hänsyn tas till friluftslivets intressen vid planering och projektering av infrastruktur.
- Lokal kunskap tas tillvara genom att dialog förs med markägare och lokala aktörer vid bevarande, vård, utveckling och tillgängliggörande av tätortsnära natur.

5. Det biologiska kulturarvet

Det biologiska kulturarvet förvaltas så att viktiga natur- och kulturvärden består.

Innebörd/förtydligande:

- Det biologiska kulturarvet utgörs av ekosystem, naturtyper och arter som formats, utvecklats, eller gynnats genom människans nyttjande av landskapet och vars långsiktiga fortlevnad och utveckling förutsätter eller påverkas positivt av brukande och skötsel. Biologiskt kulturarv är en del av den samlade biologiska mångfalden.

6. Kunskap om biologisk mångfald

Samhället och dess medborgare har en bred kunskap om och förståelse för vikten av biologisk mångfald och de ekosystemtjänster den förser oss med. Tillsammans med traditionell och lokal kunskap bidrar det till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald.

Innebörd/förtydligande:

- Arbetet med att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald sker enligt ekosystemansatsen för att, bland annat, tillvarata lokal och traditionell kunskap.
- Lokal och traditionell kunskap tas tillvara och används som en källa till förståelse om hållbart nyttjande och hushållning av naturresurserna. Lokal och traditionell kunskap tas tillvara i dialog med markägare och lokala aktörer vid skydd, skötsel och tillgängliggörande av natur.
- En ökande andel medborgare vet vad begreppen biologisk mångfald och ekosystemtjänster innebär, och har insikt om att biologisk mångfald är en förutsättning för vår välfärd.
- Specialistkompetens, i synnerhet taxonomisk kunskap om den vilda och odlade mångfalden, är säkrad och används i beslutsprocesser. Andra kunskapsunderlag, så som exempelvis naturtypskartor, som behövs för att fatta beslut finns.

7. Hållbart nyttjande och hänsyn

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster upprätthålls på landskapsnivå genom att samhällets förvaltning av ekosystemen bedrivs med ett landskapsperspektiv och att biologiska resurser såväl på land som i vatten nyttjas på ett hållbart sätt.

Innebörd/förtydligande:

- Ekosystemansatsen är vägledande i samhällets samordnade, adaptiva arbete, där lokal förankring och delaktighet är en viktig komponent, för att bevara biologisk mångfald och hållbart nyttja naturresurser, med utgångspunkt från ekosystemens naturliga gränser och där ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter beaktas.
- En grön infrastruktur finns, med livskraftiga ekosystem, skyddade områden, korridorer och gröna öar, samt konstgjorda spridningsmöjligheter för arter och genotyper. Hänsyn tas till arters spridningsmöjligheter och möjligheter att där behov finns förbättra arters spridningsmöjligheter tas i planering och genomförande av olika verksamheter, till exempel areella näringarna och infrastruktur, så att fragmentering av arters livsmiljöer inte sker och nya barriärer inte skapas.
- God hänsyn tas till biologiska värden och effekterna på det större landskapet vid åtgärder inom olika verksamheter och näringar.
- Brukande av mark och vatten (areella näringar, infrastruktur m.m.) sker på ett hållbart sätt, så att ekosystemtjänster bibehålls i landskapet och genomförs med hänsyn till arters behov. Påverkan som innebär svåra barriärer, störningar och mortalitet eller på annat sätt allvarligt motverkar ekosystemens funktion åtgärdas.
- Ett landskapsekologiskt perspektiv används i all samhällsplanering (transportplanering, väg- och järnvägsplaner, regionala planer, kommunernas översiktsplaner etc.), samt vid genomförande och tillämpning av åtgärder och styrmedel.
- Åtgärder som genomförs i arbetet med de övriga miljö kvalitetsmålen bidrar till att främja biologisk mångfald där så är möjligt.
- Den av klimatscenarioer utpekade förhöjda risken för utdöende har minskat för de arter och naturtyper som löper störst risk att påverkas negativt av klimatförändringen.

8. Hänsyn inom jakt och fiske

Arter som nyttjas genom jakt och fiske kan långsiktigt nyttjas som en förnyelsebar resurs, och så att ekosystemens strukturer och funktioner inte påverkas.

Innebörd/förtydligande:

- Förvaltningen av jaktbara arter och arter som fiskas sker så att arterna fortlever i livskraftiga bestånd, samtidigt som viltstammarna inte påverkar biologisk mångfald och ekosystemens strukturer och funktioner negativt. Överexploatering av bestånd av fisk eller jaktbart vilt sker inte. Barriärer och störningar som allvarligt försvårar god förvaltning genom att försvåra djurs rörelser och nyttjande av landskapet åtgärdas.
- Utsättning av främmande arter eller stammar för jakt eller fiske sker endast om det kan uteslutas att de kan orsaka skada på biologisk mångfald eller annan negativ påverkan på miljön.

9. Restaurering av naturtyper

Viktiga naturtyper är restaurerade och återskapade så att förutsättningarna för ekosystemtjänster och biologisk mångfald väsentligt förbättras.

Innebörd/förtydligande:

- Naturtyper som regionalt eller nationellt har minskat kraftigt i yta och utbredning, eller som fått sina kvaliteter som livsmiljö utarmade på grund av exploatering, restaureras och återskapas.
- Naturtyper som normalt hyser en stor mångfald av arter, eller som hyser genetiskt särpräglade bestånd av arter, restaureras och återskapas.
- Ett mål med att restaurera naturtyper är att skapa livsmiljöer för att säkra hotade arters överlevnad och naturliga spridning.

10. Internationellt miljösamarbete

Sverige främjar bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald genom aktivt deltagande i det internationella miljöarbetet.

Innebörd/förtydligande:

- Sverige verkar för att beslut i internationella processer vilar på vetenskaplig grund.
- Sverige är ett föregångsland i miljöarbetet, med höga ambitioner i det internationella samarbetet för att formulera mål och åtgärder för bevarande av biologisk mångfald och hållbart nyttjande av biologiska resurser och driver denna linje även där förhandlingar sker genom EU.
- Sverige bidrar finansiellt till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i andra länder.

11. Biologisk mångfald och konsumtion

Svensk konsumtion medför minsta möjliga negativa påverkan på biologisk mångfald oavsett i vilket land produktionen sker. Även andra miljöaspekter, som också påverkar biologisk mångfald, bör beaktas.

Innebörd/förtydligande:

- Produktion av importerade varor medför inte skövling av natur eller förgiftning av människor och miljö.
- Svenskarnas ekologiska fotavtryck är långsiktigt hållbart i ett globalt perspektiv.
- Import och inhemsk produktion av råvaror och produkter som skadar miljön, den biologiska mångfalden, kulturhistoriska värden och människors hälsa fasas ut och ersätts med miljöanpassade alternativ.

Bilaga 3 – Nuvarande preciseringar av miljö kvalitetsmål

Preciseringarna i tabellen är de nuvarande, det vill säga så som de står i regeringens proposition 2009/10:155.

<p>Begränsad klimatpåverkan</p> <p><i>Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.</i></p>
<p>Temperaturmål: Den globala ökningen av medeltemperaturen begränsas till högst 2 grader Celsius jämfört med den förindustriella nivån. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.</p> <p>Koncentrationsmål som härleds från temperaturmålet: Sveriges klimatpolitik utformas så att den bidrar till att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på lång sikt stabiliseras på nivån högst 400 miljondelar koldioxidekvivalenter (ppmv koldioxidekvivalenter).</p>
<p>Frisk luft</p> <p><i>Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation.</i></p> <p>Miljö kvalitetsmålet Frisk luft innebär att halterna av luftföroreningar inte överskrider lågrisknivåer för cancer eller riktvärden för skydd mot sjukdomar eller påverkan på växter, djur, material och kulturföremål. Riktvärdena sätts med hänsyn till personer med överkänslighet och astma. Riktvärdena är att halten av:</p> <ul style="list-style-type: none">• bensen inte överstiger 1 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde,• bens(a)pyren inte överstiger 0,0001 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde,• butadien inte överstiger 0,2 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde,• formaldehyd inte överstiger 10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde,• partiklar (PM10) inte överstiger 15 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde och 30 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett dygnsmedelvärde,• sot inte överstiger 10 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde,• marknära ozon inte överstiger 70 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett åttatimmarsmedelvärde, 80 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde och 10 000 mikrogram per kubikmeter luft under en timme beräknat som ett AOT40-värde under perioden från

<p>och med april till och med september,</p> <ul style="list-style-type: none">• kvävedioxid inte överstiger 20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde och 60 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett timmedelvärde (98-percentil), och• svaveldioxid inte överstiger 5 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.
<p>Bara naturlig försurning <i>De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.</i></p>
<p>Miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning innebär i ett generationsperspektiv att:</p> <ul style="list-style-type: none">• Depositionen av försurande ämnen inte överskrider den kritiska belastningen för mark och vatten.• Onaturlig försurning av marken begränsas så att den naturgivna produktionsförmågan, arkeologiska föremål och den biologiska mångfalden bevaras.• Markanvändningens bidrag till försurning av mark och vatten motverkas genom att skogsbruket anpassas till växtplatsens försurningskänslighet.
<p>Giftfri miljö <i>Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.</i></p>
<p>Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö innebär att:</p> <ul style="list-style-type: none">• Den sammanlagda exponeringen i arbetsmiljö, yttre miljö och inomhusmiljö för särskilt farliga ämnen är nära noll och för övriga kemiska ämnen inte skadlig för människor.• Förorenade områden är undersökta och vid behov åtgärdade.• All fisk i Sveriges hav och sjöar är tjänlig som människoföda med avseende på innehåll av naturfrämmande ämnen.
<p>Skyddande ozonskikt <i>Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.</i></p>
<p>Miljökvalitetsmålet Skyddande ozonskikt innebär att Sverige ska verka för att halterna av klor, brom och andra ozonnedbrytande ämnen i stratosfären inte överstiger naturliga nivåer samt att användningen av ozonnedbrytande ämnen i Sverige är avvecklad inom loppet av en generation.</p>
<p>Säker strålmiljö <i>Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.</i></p>
<p>Miljökvalitetsmålet Säker strålmiljö innebär att:</p> <ul style="list-style-type: none">• i såväl arbets- och inomhusmiljön som den yttre miljön ska individens exponering för skadlig strålning begränsas så långt det är rimligt möjligt,• den högsta sammanlagda effektiva stråldosen som individer ur allmänheten får utsättas för från verksamheter med strålning överstiger inte 1 mSv per person och år,

- effekter av joniserande strålning på växter och djur har bedömts i enlighet med vetenskapligt grundade metoder och har om så är nödvändigt begränsats,
- allvarliga tillbud och haverier i kärntekniska anläggningar eller i annan verksamhet med joniserande strålning förebyggs och om ett tillbud eller haveri ändå skulle inträffa begränsas konsekvenserna,
- de skadliga effekterna av UV-strålning förebyggs, samt
- riskerna med och exponeringen för elektromagnetiska fält, EMF, kartläggs, och nödvändiga åtgärder vidtas i takt med att risker identifieras.

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Miljökvalitetsmålet Ingen övergödning innebär att:

- nedfallet av luftburna kväveföreningar inte överskrider den kritiska belastningen gällande övergödning av mark och vatten någonstans i Sverige,
- grundvatten inte bidrar till ökad övergödning av ytvatten,
- sjöar och vattendrag när det gäller närsaltshalter uppfyller kraven på God status enligt definitionen i EG:s ramdirektiv för vatten,
- näringsförhållandena i kust och hav motsvarar i stort det tillstånd som rådde under 1940-talet och tillförsel av näringsämnen till havet orsakar inte någon övergödning,
- svenska kustvatten uppfyller när det gäller närsaltshalter kraven på God status enligt definitionen i EG:s ramdirektiv för vatten,
- skogsmark har ett näringstillstånd som bidrar till att bevara den naturliga artsammansättningen och att högst 5 procent av skogsmarken har en upplagring av kväveföreningar som överskrider 5 kg kväve per hektar och år, och
- jordbruksmark har ett balanserat näringstillstånd som bidrar till att bevara en gynnsam ekologisk status i mark, odlingslandskapets biotoper och den omgivande miljön.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag används och nyttjas på ett ekologiskt hållbart sätt och deras variationsrika livsmiljöer bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden och landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion bevaras samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv värnas.

Miljökvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag innebär att:

- belastningen av näringsämnen och föroreningar inte får minska förutsättningarna för biologisk mångfald,
- främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota biologisk mångfald inte introduceras,
- sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser samt bad- och friluftsliv värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- fiskar och andra arter som lever i eller är direkt beroende av sjöar och vattendrag kan fortleva i livskraftiga bestånd,

- anläggningar med stort kulturhistoriskt värde som använder vattnet som resurs kan fortsätta att brukas,
- i dagens oexploaterade och i huvudsak opåverkade vattendrag är naturliga vattenflöden och vattennivåer bibehållna och i vattendrag som påverkas av reglering är vattenflöden så långt möjligt anpassade med hänsyn till biologisk mångfald,
- gynnsam bevarandestatus upprätthålls för livsmiljöer för hotade, sällsynta eller hänsynskrävande arter samt för naturligt förekommande biotoper med bevarandevärden,
- hotade arter har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden så att långsiktigt livskraftiga populationer säkras,
- sjöar och vattendrag har God ytvattenstatus med avseende på artsammansättning och kemiska och fysikaliska förhållanden enligt EG:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), och
- biologisk mångfald bevaras och återskapas i sjöar och vattendrag.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet innebär att:

- grundvattnets kvalitet inte påverkas negativt av mänskliga aktiviteter som markanvändning, uttag av naturgrus, tillförsel av föroreningar m.m.,
- det utläckande grundvattnets kvalitet är sådant att det bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag,
- förbrukning eller annan mänsklig påverkan sänker inte grundvattennivån så att tillgång och kvalitet äventyras,
- naturgrus endast nyttjas när ersättningsmaterial inte kan komma i fråga med hänsyn till användningsområdet och det inte är tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt att använda ett annat material,
- naturgrusavlagringar med stort värde för dricksvattenförsörjningen och för natur- och kulturlandskapet bevaras, och
- grundvattnet har så låga halter av föroreningar orsakade av mänsklig verksamhet att dess kvalitet uppfyller kraven för god dricksvattenkvalitet enligt gällande svenska normer för dricksvatten och kraven på God grundvattenstatus enligt EG:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG).

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Miljökvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård innebär att:

- hotade arter och stammar har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden så att lång-siktigt livskraftiga populationer säkras,
- gynnsam bevarandestatus upprätthålls för livsmiljöer för hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter samt för naturligt förekommande biotoper med

<p>bevarandevärde,</p> <ul style="list-style-type: none">• kust- och skärgårdslandskapets naturskönhet, naturvärden, kulturmiljövärden, friluftsvärden, biologiska mångfald och variation bibehålls genom ett varsamt brukande,• fiske, sjöfart och annat nyttjande av hav och vattenområden, liksom bebyggelse och annan exploatering i kust- och skär-gårdsområden sker med hänsyn till vattenområdenas produktionsförmåga, biologiska mångfald, natur- och kulturmiljö och friluftsvärden,• låg bullernivå eftersträvas,• kust- och skärgårdslandskapets byggnader och bebyggelsemiljöer med särskilda värden värnas och utvecklas,• samtliga kustvatten har God ytvattenstatus med avseende på artsammansättning samt kemiska och fysikaliska förhållanden enligt EG:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), och• främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota biologisk mångfald inte introduceras.
<p>Myllrande våtmarker</p> <p><i>Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.</i></p>
<p>Miljö kvalitetsmålet Myllrande våtmarker innebär att:</p> <ul style="list-style-type: none">• i hela landet finns våtmarker av varierande slag, med bevarad biologisk mångfald och bevarade kulturhistoriska värden,• viktiga ekosystemtjänster hos våtmarker som kollagring, vattenrening, vattenhushållning, biologisk produktion samt möjligheter till anpassning till ett förändrat klimat vidmakthålls,• hotade arter har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden så att långsiktigt livskraftiga populationer säkras,• främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota eller utarma den biologiska mångfalden introduceras inte,• torvbrytning sker inte på platser med höga natur- eller kulturvärden eller på ett sådant sätt så att det leder till stora negativa effekter på den biologiska mångfalden,• våtmarker skyddas så långt möjligt mot dränering, torvtäkter, vägbyggen och annan exploatering och värdefulla våtmarkers värden upprätthålls eller restaureras, och• våtmarkernas värde för friluftsliv värnas.
<p>Levande skogar</p> <p><i>Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.</i></p>
<p>Miljö kvalitetsmålet Levande skogar innebär bl.a. att:</p> <ul style="list-style-type: none">• skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga bevaras,• skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls,• naturlig föryngring används på för metoden lämpliga marker,• skogarnas naturliga hydrologi värnas,• brändernas påverkan på skogarna bibehålls,

- skötselkrävande skogar med höga natur- och kulturmiljövärden vårdas så att värdena bevaras och förstärks,
- skogar med hög grad av olikåldrighet och stor variation i trädslagssammansättning värnas,
- kulturminnen och kulturmiljöer värnas,
- skogens betydelse för upplevelser och friluftsliv tas till vara,
- hotade arter och naturtyper skyddas,
- inhemska växt- och djurarter fortlever under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd,
- hotade arter har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden så att livskraftiga populationer säkras, och
- främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte introduceras.

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap innebär att:

- åkermarken har ett välbalanserat näringstillstånd, bra markstruktur och mullhalt samt så låg föroreningshalt att eko-systemens funktioner och människors hälsa inte hotas,
- odlingslandskapet brukas på sådant sätt att negativa miljöeffekter minimeras och den biologiska mångfalden gynnas,
- jorden brukas på ett sådant sätt att markens långsiktiga produktionsförmåga upprätthålls,
- odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av småbiotoper och vattenmiljöer,
- biologiska och kulturhistoriska värden i odlingslandskapet som uppkommit genom lång, traditionsenlig skötsel bevaras eller förbättras så att de kulturhistoriska sammanhangen förblir tydliga,
- odlingslandskapets byggnader och bebyggelsemiljöer värnas och utvecklas,
- hotade arter och naturtyper samt kulturmiljöer skyddas och bevaras,
- odlingslandskapet utgör en miljö där de vilda växt- och djurarterna har sina livsmiljöer och spridningsvägar säkerställda,
- bevara och hållbart bruka den genetiska variationen hos domesticerade djur och växter och att kulturväxter bevaras så långt möjligt på sina historiska platser,
- främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte introduceras, och
- odlingslandskapet erbjuder rika möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv.

Storslagen fjällmiljö

Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Miljökvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö innebär bl.a. att:

- fjällens karaktär av betespräglad storslaget landskap med vidsträckta sammanhängande områden bibehålls,
- fjällens biologiska mångfald bevaras och utvecklas,
- främmande arter och stammar och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte introduceras,
- kulturmiljövärden, särskilt det samiska kulturarvet, bevaras och utvecklas,
- rennäring, turism, jakt och fiske och annat nyttjande av fjällen liksom bebyggelse och annan exploatering bedrivs med hänsyn till naturens långsiktiga produktionsförmåga, biologisk mångfald, natur- och kulturmiljövärden samt värden för friluftsliv,
- låg bullernivå eftersträvas,
- hotade arter och arter som drabbats av stark tillbakagång har möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden så att långsiktigt livskraftiga populationer säkras,
- lokala bestånd av fisk och andra vattenlevande arter i fjällens sjöar och vattendrag bibehålls,
- arealen områden med stora upplevelsevärden eller höga natur- och kulturmiljövärden som är fria från buller och andra störningar ökar, och
- fjällekosystemen nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö innebär att:

- den bebyggda miljön ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur så att alla människor ges möjlighet till ett rikt och utvecklande liv och så att omfattningen av människors dagliga transporter kan minskas,
- det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap med särskilda värden värnas och utvecklas,
- en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur utvecklas både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader utformas hållbart,
- städer och tätorter planeras utifrån ett sammanhållet och hållbart

- perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor,
- infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering m.m. integreras i stadsplaneringen och utformas för att minska resurs- och energianvändning samt klimatpåverkan,
 - natur- och grönområden med närhet till bebyggelse och med god tillgänglighet värnas så att behovet av lek, rekreation, lokal odling samt ett hälsosamt lokalklimat kan tillgodoseas,
 - transporter och transportanläggningar lokaliseras och utformas så att skadliga intrång i stads- eller kulturmiljön begränsas och så att de inte utgör hälso- och säkerhetsrisker eller i övrigt är störande för miljön,
 - miljöanpassade kollektivtrafiksystem är tillgängliga och av god kvalitet samt att förutsättningarna för säker gång- och cykeltrafik är goda,
 - människor inte utsätts för skadliga luftföroreningar, ljudnivåer och radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker,
 - användningen av energi, vatten och andra naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt för att på sikt minska och främst förnybara energikällor används och
 - den totala mängden avfall och avfallets farlighet minskar samtidigt som avfallshanteringen är effektiv för samhället och enkel för konsumenterna och avfall och restprodukter sorteras så att de kan behandlas efter sina egenskaper och återföras i kretsloppet i ett balanserat samspel mellan bebyggelsen och dess omgivning.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv innebär att:

- samhällets insatser för att bevara den biologiska mångfalden bedrivs med ett landskapsperspektiv på förvaltningen av eko-systemen,
- ekosystemens buffertförmåga bibehålls, dvs. förmåga att klara av förändringar och vidareutvecklas, så att de kan vara fortsatt produktiva och leverera varor och tjänster,
- landskapet, sjöar och hav är så beskaffade att arter har sina livsmiljöer och spridningsvägar säkerställda,
- det finns tillräckligt med livsmiljöer så att långsiktigt livskraftiga populationer av arter bibehålls (gynnsam bevarandestatus),
- i områden där viktiga naturtyper skadats restaureras sådana så att förutsättningarna för den biologiska mångfalden väsentligt förbättras, t.ex. naturtyper som generellt har minskat kraftigt i yta och utbredning, som fått sina kvaliteter som livsmiljö generellt utarmad, som hyser en stor mångfald av arter eller som hyser genetiskt särpräglade bestånd av arter,
- arterna är spridda inom bl.a. sina naturliga utbredningsområden i landet så att genetisk variation inom och mellan populationer är tillräcklig,

- främmande arter eller genetiskt modifierade organismer som kan hota människors hälsa eller hota eller utarma biologisk mångfald i Sverige inte introduceras,
- den biologiska mångfalden upprätthålls i första hand genom en kombination av hållbart nyttjande av biologiska resurser, bevarande av arter och deras livsmiljöer samt åtgärder för att minimera belastningen av föroreningar och genom att begränsa klimatpåverkan,
- arter som nyttjas t.ex. genom jakt och fiske förvaltas så att de långsiktigt kan nyttjas som en förnyelsebar resurs, och så att ekosystemens strukturer och funktioner inte påverkas,
- människor har tillgång till natur- och kulturmiljöer med ett rikt växt- och djurliv, så att det bidrar till en god folkhälsa,
- det biologiska kulturarvet förvaltas så att viktiga natur- och kulturvärden består,
- samhället och dess medborgare har en bred kunskap om och förståelse för vikten av biologisk mångfald och traditionell och lokal kunskap om biologisk mångfald och dess nyttjande bevaras och används när så är lämpligt, och
- Sverige deltar aktivt i det internationella miljösamarbetet för att bevara biologisk mångfald.